

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoE/136/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7815208055
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ludvika Bodnárová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2017:7815208055.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ludviky Bodnárovej a členiek senátu JUDr. Marianny Hraboveckej a JUDr. Dianny Solčányovej v exekučnej veci oprávneného V. C., s.r.o., so sídlom X. č. XXX/A, V., IČO: 36 432 105, zast. Advokátskou kanceláriou JUDr. Veronika Kubriková, PhD., s.r.o, Vajnorská 100/A, Bratislava, IČO: 50 361 368, proti povinnému R. I. nar. XX.X.XXXX bytom K. ul. č. XX E., v konaní vedenom pred súdnou exekútorkou Mgr. Janou Virličovou, so sídlom Vajnorská č. 100/A, Bratislava pod sp. zn. Ex 5448/15, o vymoženie 547,78 eur s príslušenstvom, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Rožňava z 3.8.2015 č.k. 5Er/758/2015-16 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie súdu prvej inštancie.

Stranám náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením žiadosť súdnej exekútorky o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

2. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie oprávnený a žiadal napadnuté uznesenie zmeniť a súdnemu exekútorovi udeliť poverenie na vykonanie exekúcie alebo alternatívne napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Oprávnený poukázal na § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a uviedol, že v zmysle tohto ustanovenia je exekučný súd oprávnený skúmať a vykonať ako dôkaz jedine žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Nemá však oprávnenie skúmať a hodnotiť iné listiny, napr. zmluvu o úvere obsahujúcu rozhodcovskú doložku, nakoľko tým prekračuje zákonné limity pre skúmanie podmienok pre udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Exekučný súd pri skúmaní rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu nie je vecne príslušný vo veci konať či už ako súd vyššej inštancie, kasačný súd alebo súd konajúci o opravnom prostriedku. Rozsah právomoci exekučného súdu je daný aj § 45 zákona o rozhodcovskom konaní. Podľa oprávneného exekučný súd nie je oprávnený skúmať materiálnu správnosť rozhodcovského rozsudku, skúmať rozhodcovské konanie, ani zmluvu, na základe ktorej bol tento vydaný, keďže doručený rozhodcovský rozsudok, ktorý už nemožno preskúmať podľa § 37, má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu (§ 35 ZoRK); výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány, čím tvorí prekážku „res iudicata“. Tiež poukázal na § 93b ods. 1 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, ktoré ukladalo povinnosť právneho predchodcovi oprávneného ponúknuť klientovi návrh rozhodcovskej zmluvy s tým, že klientovi je daná možnosť neprijatť túto zákonom stanovenú ponuku. V ďalšom vyčítal súdu, že rozhodcovskú zmluvu vyhlásil za neplatnú bez toho, aby riadne zdôvodnil, v čom táto spôsobovala hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Za týmto účelom zároveň vykonal nové dokazovanie, avšak oprávnenému nedal možnosť sa k takto

vykonaným dôkazom či nanovo vytvorenému skutkovému stavu vyjadriť. Mal za to, že nie je možné záver o neplatnosti rozhodcovskej doložky oprieť o Smernicu Rady č. 93/13/EHS, nakoľko tento nepriamy normatívny akt, ktorý je súčasťou úniijného práva, je výlučne aktom sekundárnej povahy, ktorého priamy normatívny význam pre výklad národného zákona je výlučne indikatívny a v žiadnom prípade interpretačný. Obdobné platí aj o judikatúre ESD, ktorá nie je voči jednotlivcom, teda ani voči stranám tohto konania, bezprostredne záväzná. Oprávnený v ďalšom poukázal na rôzne rozhodnutia súdov Slovenskej republiky a na neprimerané zvýhodňovanie povinného pred exekučným súdom, ktorý nahrádzal pasivitu povinného.

3. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie podal oprávnený v zákonnej lehote, preskúmal uznesenie podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP, ako aj konanie mu predchádzajúce, a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné.

4. Odvolací súd sa podľa § 387 ods. 2 CSP stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, na doplnenie jeho odôvodnenia a k odvolaniu oprávneného uvádza nasledovné:

5. Oprávnený v podanom odvolaní namietal rozsah prieskumnej právomoci exekučného súdu vo vzťahu k rozhodcovskému rozsudku a nedôvodné posúdenie rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej, a teda neplatnej podmienky.

6. V posudzovanom prípade je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie zo dňa 1.4.2014 sp. zn. II/2014-997. Vychádzajúc z odôvodnenia predmetného rozhodcovského rozsudku právomoc rozhodcovského súdu vo veci konať a vydať predmetný rozsudok zakladala rozhodcovská doložka uvedená v čl. IX bode 3 Záverečných ustanovení Všeobecných obchodných podmienok Zmluvy o spotrebnom úvere.

7. Európska únia venuje problematike ochrany spotrebiteľa mimoriadnu pozornosť. Súdny dvor Európskych spoločenstiev vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil povinnosť súdu aj v rámci núteného výkonu rozhodnutia chrániť práva spotrebiteľov ako slabšej zmluvnej strany extenzívnym spôsobom, a to napr. aj v rozsudku zo dňa 6.10.2009 vo veci Asturcom Telecomunicaciones SL, kde zdôraznil povinnosť exekučného súdu preskúmať rozhodcovskú doložku, na základe ktorej bol vydaný exekučný titul, keď uviedol, že Smernica 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, ktorý bol vydaný bez účasti spotrebiteľa, musí hneď, ako sa oboznámi s právnymi a so skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel, preskúmať ex offo nekalú povahu rozhodcovskej doložky uvedenej v zmluve uzavretej medzi podnikateľom a spotrebiteľom v rozsahu, v akom podľa vnútroštátnych procesných pravidiel môže takéto posúdenie vykonať v rámci obdobných opravných prostriedkov vnútroštátnej povahy. Ak je to tak, prináleží vnútroštátnemu súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú, s cieľom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol uvedenou doložkou viazaný.

8. Povinnosť exekučného súdu preskúmať rozhodcovskú doložku vyplýva aj zo samotného Exekučného poriadku, kde exekučný súd v rámci skúmania podmienok konania predovšetkým zisťuje, či exekučný titul bol vydaný orgánom na to oprávneným, či je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej, či oprávnený a povinný sú vecne legitimovaní v konaní a či právo nie je prekludované.

9. Podľa § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučného poriadku) súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu, táto lehota neplatí, ak ide o exekučný titul podľa § 41 ods. 2 písm. c) a d). Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie.

10. Pokiaľ ide o materiálnu stránku právoplatnosti rozhodcovského rozsudku, odvolací súd uvádza, že táto nie je bezvýnimočná, ale z vážnych, v zákone stanovených dôvodov existujú z nej výnimky. Práve takouto výnimkou je ustanovenie § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, podľa ktorého rozhodcovský rozsudok podlieha prieskumnej právomoci exekučného súdu už aj v štádiu rozhodovania o udelení poverenia na vykonanie exekúcie, kde exekučný súd v rámci skúmania podmienok konania predovšetkým zisťuje, či exekučný titul bol vydaný orgánom na to oprávneným, či je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej, či oprávnený a povinný sú vecne legitimovaní v konaní a či právo nie je prekludované.

11. Pri skúmaní, či exekučný titul bol vydaný orgánom na to oprávneným, má exekučný súd právo posúdiť aj platnosť uzavretej rozhodcovskej doložky, ak exekučným titulom v konaní je rozhodcovský rozsudok vydaný na základe tejto rozhodcovskej doložky, čo vyplýva aj z viacerých rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Tento napr. v uznesení zo dňa 9. februára 2012, sp. zn. 3 Cdo 122/2011 konštatoval, že pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Podobne v uznesení zo dňa 5. decembra 2012, sp. zn. 6 Cdo 135/2012 uviedol, že ak je právomoc rozhodcovského súdu závislá od existencie platnej rozhodcovskej zmluvy a exekučný súd má povinnosť v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, okrem iného, zisťovať rozpor exekučného titulu so zákonom, t.j. aj to, či bol vydaný orgánom s právomocou na jeho vydanie, je logické, že exekučný súd musí pri tomto zisťovaní posúdiť nielen to, či rozhodcovská zmluva bola medzi zmluvnými stranami vôbec uzavretá, ale aj to, či bola uzavretá platne. Ďalej v uznesení zo dňa 21. marca 2012, sp. zn. 6 Cdo 1/2012 zdôraznil, že aj keď účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ, nevyužije možnosť spochybniť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a v prípade zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť tohto exekučného titulu.

12. Nemožno pritom opomenúť ani skutočnosť, že právny vzťah medzi oprávneným a povinným, ktorý vznikol na základe Zmluvy o spotrebnom úvere je vzťahom spotrebiteľským.

13. Ako už bolo vyššie uvedené, rozhodcovský rozsudok podlieha prieskumnej právomoci exekučného súdu už aj v štádiu rozhodovania o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie podľa § 44 Exekučného poriadku, v zmysle ktorého je súd rozhodujúci o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie povinný preskúmať túto žiadosť, exekučný titul a návrh na vykonanie exekúcie a posúdiť, či tieto nie sú v rozpore so zákonom. V rámci tohto prieskumu exekučný súd predovšetkým zisťuje, či exekučný titul bol vydaný orgánom na to oprávneným, či je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej, či oprávnený a povinný sú vecne legitimovaní v konaní a či právo nie je prekludované.

14. Na základe uvedeného považuje odvolací súd odvolateľom namietaný postup súdu prvej inštancie pri preskúmaní rozhodcovskej doložky za súladný so zákonom.

15. V posudzovanom prípade rozhodcovský súd odvodzoval svoju právomoc vo veci od rozhodcovskej doložky uvedenej v čl. IX bode 3 Záverečných ustanovení Všeobecných obchodných podmienok Zmluvy o spotrebnom úvere.

16. Podľa čl. IX bodu 3 banka navrhuje, aby prípadné spory vzniknuté z tohto obchodu boli rozhodnuté prednostne v rozhodcovskom konaní prostredníctvom stáleho rozhodcovského súdu. Dlužník vyjadruje súhlas s návrhom banky na riešení sporov stálym rozhodcovským súdom.

17. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase podpisu Zmluvy o úvere spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

18. Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

19. Podľa § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

20. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

21. Cieľom rozhodcovskej zmluvy je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu pred rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože v krízových situáciách a vzniku sporu súkromná osoba rozhodne o právach a právom chránených záujmoch s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Keďže sa tak udeje v súkromnoprávnom procese, požiadavka na rešpektovanie princípov súkromného práva arbitrom vrátane princípu dobrých mravov je plne opodstatnená.

22. Občiansky zákonník v ustanovení § 53 ods. 4 písm. r) za neprijateľné označil dojednanie vyžadujúce v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, nakoľko takéto dojednanie spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. V zmysle § 53 ods. 5 OZ je takéto neprijateľná podmienka absolútne neplatná. Občiansky zákonník s takýmito neprijateľnými podmienkami spôsobujúcimi značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v ustanovení § 53 vždy spájal sankciu neplatnosti. Keďže ustanovenie § 53 OZ nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a OZ), išlo o neplatnosť absolútnu, pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihladať z úradnej povinnosti.

23. Táto nerovnováha je zrejmá aj v prejednávanej veci, kde rozhodcovská doložka nútila spotrebiteľa, teda povinného, podrobiť sa v prípade sporu výlučne rozhodcovskému konaniu pred súkromnou osobou, ktorú si oprávnený už predformuloval v zmluve a na výbere ktorej spotrebiteľ nemal žiadnu účasť. Týmto spotrebiteľ ako slabšia zmluvná strana nemohol dosiahnuť prejednanie sporu pred všeobecným súdom.

24. Odvolací súd zdôrazňuje, že ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná, ale vyplýva zo štandardnej zmluvy a teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, obavy, že slabšia strana si svoj osud v tak závažnej veci, akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces, nedokáže náležite naplánovať, sú plne namieste. V danom prípade si spotrebiteľ rozhodcovskú doložku osobitne nevyjednal a nemal na výber vzhľadom na jej splnutie s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým zmluvným dojednaniám, a teda aj rozhodcovskému konaniu, ak ho vyvolal dodávateľ ako prvý. Rozhodcovská doložka v posudzovanom prípade teda nebola individuálne dojednaná.

25. Napriek formálnemu zneniu rozhodcovskej doložky teda reálne dochádza k narušeniu rovnováhy medzi zmluvnými stranami, a to v neprospech spotrebiteľa (dlžníka). Spotrebiteľ sa podpisom zmluvy, obsahom ktorej je aj takéto doložka, vopred vzdáva práva na účinnú procesnú obranu (a to či už z nevedomosti alebo nemožnosti vplyvať na obsah zmluvy), čo je v podmienkach právneho štátu neprijateľným javom - podmienkou. Spôsob, akým bola rozhodcovská doložka koncipovaná, napĺňa podmienku uvedenú v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, preto je táto rozhodcovská doložka neplatná podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka.

26. Ak oprávnený v podanom odvolaní namietal, že v čase podpisu zmluvy bol pôvodný oprávnený povinný v zmysle § 93b zákona č. 483/2001 Z.z. ponúknuť klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy o tom, že ich prípadné spory budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní, ani táto odvolacia námietka neobstojí. Zo zákona o bankách vyplýva pre banku jedine povinnosť ponúknuť svojim klientom - spotrebiteľom návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy. V zmysle § 43a Občianskeho zákonníka návrh na uzavretie zmluvy musí byť určený jednej alebo viacerým určitým osobám, musí byť dostatočne určitý a musí z neho vyplývať vôľa navrhovateľa, aby ním bol viazaný v prípade prijatia.

Zároveň platí, že včasné vyhlásenie urobené osobou, ktorej bol návrh určený, alebo iné jej včasné konanie, z ktorého možno vyvodiť súhlas, je prijatím návrhu (§ 43c ods. 1). Mlčanie alebo nečinnosť samy o sebe neznamenajú prijatie návrhu (§ 44 ods. 1 Občianskeho zákonníka). V danom prípade sa návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy nachádzal len v nepodpísaných a dátumom neoznačených všeobecných obchodných podmienkach, ktoré nespĺňali podmienku určitosti návrhu na uzavretie zmluvy ani podmienku prijatia návrhu zo strany spotrebiteľa. Preto uvedená rozhodcovská doložka nie je ani návrhom na uzavretie rozhodcovskej zmluvy tak, ako to vyplýva zo zákona o bankách v spojení s Občianskym zákonníkom.

27. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd dopĺňa, že neplatná rozhodcovská doložka nemôže založiť právomoc rozhodcovského súdu na konanie a takto (bez právomoci rozhodcovského súdu) vydaný rozhodcovský rozsudok, t. j. vydaný na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky, nemôže byť exekučným titulom, lebo ide o nulitný právny akt. Takto neboli splnené podmienky pre udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

28. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

29. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že stranám nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, pretože oprávnený nebol v odvolacom konaní úspešný, preto nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a ostatným účastníkom preukázateľne trovy konania nevznikli, preto im neboli priznané.

30. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa podľa § 428 CSP popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom (okrem prípadov uvedených v § 429 ods. 2 CSP). Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).